

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ-МЕТОДИСТІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRESCHOOL EDUCATORS-METHODOLOGISTS

У статті розглянуто особливості підготовки майбутніх вихователів-методистів закладів дошкільної освіти до професійної діяльності в умовах дистанційного навчання. Автором презентовано досвід використання в освітньому процесі цифрових технологій, які, на його думку, здатні спростити дистанційне навчання здобувачів вищої освіти та зробити його не тільки цікавим, але й більш ефективним та якісним. Серед них особлива увага приділяється платформі Moodle (модульному об'єктно-орієнтованому динамічному освітньому середовищу), рекомендованій Харківським національним педагогічним університетом імені Г.С. Сковороди для організації освітнього процесу. Саме на цю платформу завантажуються силябуси навчальних дисциплін, тексти лекцій, плани семінарських і практичних занять з розробленими викладачами методичними рекомендаціями, матеріали для самостійної роботи та перевірки знань (поточного та підсумкового контролю).

Крім того, у статті описується робота автора зі здобувачами вищої освіти на платформі Zoom – платформі, яка робить можливим спілкування в реальному часі; висвітлюється досвід використання в освітньому процесі інтерактивних дощок Padlet, Trello, Canva, сервісів Learning Apps та Wizer, які визнані автором статті незамінними помічниками у проведенні навчальних занять. Розкриваються освітні можливості соціальних мереж, зокрема мережі Facebook та функціонуючих у ній професійних груп, відеохостингу YouTube; підкреслюється значення мереж Viber та Telegram як таких, що забезпечують реалізацію індивідуального підходу до здобувачів вищої освіти під час дистанційного опанування ними навчальної дисципліни «Організаційно-методична і управлінська діяльність у ЗДО».

Автором описується досвід використання у роботі з майбутніми вихователями-методистами хмарного сховища Google Диск (Google Drive) та підкреслюється, що надання викладачем усіх необхідних для самостійного опрацювання матеріалів (для збереження яких і розроблено зазначений вище сервіс) сприятиме більш якісній підготовці здобувачів вищої освіти до занять, оскільки звільнить час для вивчення навчального матеріалу за рахунок скорочення часу на його пошук.

Ключові слова: цифрові технології, освітній процес, дистанційне навчання, онлайн-заняття, вихователі-методисти.

The article examines the peculiarities of training future preschool educators-methodologists for professional activity in the conditions of distance learning. The author presents the experience of using digital technologies in the educational process, which, in his opinion, are capable of simplifying distance learning for students of higher education and making it not only interesting, but also more effective and better-quality. Special attention is paid to the Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) as a platform, that is recommended for the organization of the educational process by the H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University. Moodle is the platform on which syllabi of educational disciplines, lecture texts, plans for seminars and practical lessons with methodical recommendations, materials for independent work and knowledge testing (current and final control) are uploaded.

In addition, the article describes the author's work with students of higher education on the Zoom platform (a platform that makes real-time communication possible), the experience of using interactive boards Padlet, Trello, Canva, Learning Apps and Wizer services in the educational process. These platforms are recognized by the author of the article as indispensable assistants in conducting training. The educational possibilities of social networks (for example, Facebook), video hosting YouTube are revealed. The importance of the Viber and Telegram networks is emphasized as those that ensure the implementation of individual approach for higher education students during their remote studies of the educational discipline «Organizational, methodological and managerial activities in a preschool education institution».

The author describes the experience of using the Google Drive cloud storage –while working with future preschool educators-methodologists. He believes that the provision of all the materials necessary for independent processing (for the preservation of which the above-mentioned service was developed) by the teacher will contribute to the better preparation of students of higher education for their lessons, as it will free up time for studying the educational material by reducing the time for searching it.

Key words: digital technologies, educational process, distance learning, online lessons, preschool educators-methodologists.

УДК 378.091.33:004

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.1.39>

Кирилів В.О.,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри теорії, технологій
і методик дошкільної освіти
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

Постановка проблеми. Від початку повномасштабного російського військового вторгнення (як і під час карантину, встановленого з метою запобігання та поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2) освітній процес як у закладах загальної середньої освіти, так і у закладах

професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти Харківщини здійснюється у дистанційному форматі, із застосуванням цифрових технологій. Організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу здійснюються за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей

(професій) і передбачає використання педагогічними та науково-педагогічними працівниками широкого спектру електронних засобів та ресурсів, сервісів, онлайн-платформ, а також різних методів синхронного, асинхронного та індивідуалізованого навчання. Це, в свою чергу, вимагає від педагогічної спільноти цифрової грамотності та вміння орієнтуватися в безмежному цифровому просторі, частково сформулювати які можна за допомогою вивчення передового досвіду колег, презентованого ними як особисто, так і на сторінках періодичних видань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема використання цифрових технологій в освітньому процесі сьогодні вже не є новою – її теоретичні аспекти розкриті у працях багатьох науковців. Зокрема, питання інтеграції цифрових технологій в освітній процес вищої школи представлено у дослідженнях О. Антонової, В. Бикова, К. Власенко, Р. Гуревича, А. Гуржій, М. Жалдака, І. Жовтоніжко, Н. Морзе, С. Сисоєвої, О. Співаковського, О. Спіріна, М. Толмача, Л. Фамілярської та ін.; в освітній процес педагогічних закладів вищої освіти – В. Гринько, Л. Лебедик, Н. Стеценко, О. Цюняк та ін. Проблема формування цифрової компетентності майбутніх педагогів під час їх професійного навчання знайшла своє відображення у працях О. Браславської, Г. Генсерук, А. Литвина, Л. Озерової, В. Соловйова; майбутніх фахівців дошкільної освіти – у працях С. Колосової, А. Лазаренко, О. Михальчук, І. Найдюк, М. Портян, Б. Семчук, Ю. Сирової, А. Чаговець. Разом з тим, незважаючи на значну кількість наукових доробок у цьому напрямку, сьогодні практично відсутні праці, в яких висвітлювалися б практичні аспекти зазначеної проблеми, описувався б досвід використання цифрових технологій у процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти за тим чи іншим напрямком.

У зв'язку з цим, **метою** нашої **статті** є презентація власного досвіду використання цифрових технологій у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів-методистів закладів дошкільної освіти (на матеріалах навчального курсу «Організаційно-методична і управлінська діяльність у ЗДО»).

Виклад основного матеріалу дослідження.

Відповідно до наказів та положень про планування й організацію освітнього процесу у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди у 2023–2024 н.р., надання освітніх послуг за різними рівнями вищої освіти здійснюється у дистанційному режимі з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного освітнього середовища (системи Moodle), платформ для проведення онлайн-занять (Zoom, Google Meet), електронних скриньок як корпоративної пошти (hnpu.edu.ua), так і особистих, застосунків Viber та Telegram.

Так, на платформу Moodle завантажуються електронні курси та навчально-методичне

забезпечення до них [2; 4]. Наприклад, на сторінку курсу «Організаційно-методична і управлінська діяльність у ЗДО» завантажені силабус навчальної дисципліни, тексти лекцій, плани семінарських і практичних занять з методичними рекомендаціями щодо підготовки до них, матеріали для самостійної роботи, тестові завдання тощо. Працюючи над наповненням курсу, ми намагалися не обтяжувати навчальний матеріал зайвою інформацією, викладати його доступно, стисло та цікаво. Для ефективної підготовки до семінарських і практичних занять здобувачам вищої освіти надавалися посилання на корисні Інтернет-джерела, ознайомлення з якими допомагало швидко та якісно підготуватися до заняття. Наприклад, готуючись до семінарського заняття «Методична робота в ЗДО» здобувачі вищої освіти, за нашою рекомендацією, переглянули вебінар на тему: «Організація методичної роботи у закладі дошкільної освіти під час воєнного стану» (посилання на вебінар – <https://www.youtube.com/watch?v=RrwqHf3YXNw>); до заняття «Планування у закладі дошкільної освіти» – відеозапис онлайн-зустрічі, організованої Державною службою якості освіти, на тему: «План роботи закладу дошкільної освіти як управлінський документ, який визначає рух до якості освіти» (URL: <https://www.youtube.com/watch?v=nw52IP68g8g>). Така форма роботи сподобалась майбутнім вихователям-методистам: під час семінарських занять вони активно обговорювали матеріал та взаємодіяли один з одним.

Контроль знань та вмінь здобувачів вищої освіти здійснювався за допомогою тестів. Основними формами тестових завдань, які використовувалися нами у даному дистанційному курсі, були: завдання на встановлення відповідності (поточний контроль за темами) та завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох наданих (підсумковий контроль (за результатами вивчення навчальної дисципліни)).

Безпосереднє спілкування зі здобувачами вищої освіти під час занять проводилося за допомогою сервісів Zoom та Google Meet [1]. Найчастіше онлайн-заняття проводилися нами на платформі Zoom, оскільки її ми вважаємо більш зручною у користуванні. Ознайомлюючи здобувачів вищої освіти з новим матеріалом, підкріплювали розповідь наочністю (Zoom має опцію виведення на екран інформації з робочого столу ПК, тому до кожного лекційного заняття ми за допомогою вебзастосунку Microsoft PowerPoint готували презентацію). Значну увагу приділяли й можливості обговорити отриману інформацію, обмінятися думками або, можливо, цікавими матеріалами (обговорення відбувалося у створеному на платформі чаті).

Незамінним помічником під час проведення навчальних занять з дисципліни «Організаційно-методична і управлінська діяльність у ЗДО» для нас

став вебсервіс Padlet, який ми використовували і як майданчик для розміщення навчальних матеріалів, створюючи тематичні віртуальні стіни за темою кожного заняття, так і як інструмент для організації колективної, групової роботи здобувачів вищої освіти, яка дуже часто, так би мовити, «сходить нанівець» в умовах дистанційного навчання [3]. Майбутні фахівці дошкільної освіти із задоволенням співпрацювали один з одним, разом створювали та редагували контент, обговорювали деталі тощо. Працюючи з дошкою Padlet, здобувачі вищої освіти закріплювали вміння планувати майбутню професійну діяльність; вправлялися у створенні циклограм; оформлювали інформаційно-методичний стенд, тематичні виставки; складали плани-конспекти проведення різних методичних заходів тощо.

Крім Padlet, на практичних заняттях нами використовувалися і інтерактивні дошки Trello, Canva, а також сервіси Wizer (для створення інтерактивних робочих аркушів) та Learning Apps (використовувався нами здебільшого для перевірки знань здобувачів вищої освіти за кожною темою курсу).

Безумовно, під час вивчення курсу виникали запитання щодо виконання того чи іншого завдання. Зазвичай усі проблемні питання обговорювалися у спеціально створеній групі у Viber. У мережах Viber та Telegram здобувачам вищої освіти надавалися й індивідуальні консультації.

Зауважимо, що працюючи над розробкою електронного курсу, ми знаходилися у постійному пошуку цікавих Інтернет ресурсів, які б у подальшому могли б використовуватися здобувачами вищої освіти під час підготовки до занять. Багато цікавої інформації було знайдено нами у групах «Вихователь-методист», «Директор ЗДО онлайн», функціонуючих у мережі Facebook, а також на каналі YouTube (починаючи від відеопрезентацій нормативної документації, регламентуючої діяльність закладів дошкільної освіти, і закінчуючи безкоштовними цікавими вебінарами та онлайн-семінарами).

Ми завжди з повагою ставилися до вільного часу здобувачів вищої освіти, тому намагалися надати якомога більше матеріалів, необхідних для якісної підготовки до занять, скоротивши час на самостійний пошук у мережі Інтернет. Усі необхідні матеріали (нормативні документи, приклади оформлення документації вихователя-методиста і директора ЗДО, конспекти різних форм практичної роботи, а також електронні підручники та посібники з навчального курсу) ми розміщували на Google Диску (Google Drive), попередньо надавши здобувачам вищої освіти вільний доступ до нього. Так вони мали змогу готуватися до занять швидко і у зручний для себе час.

Працюючи та комунікуючи дистанційно, ми намагалися дотримуватися індивідуального та диференційованого підходу до кожного слухача нашого курсу, враховуючи його місцезнаходження

та ситуацію в країні, можливість приєднатися до мережі і спілкуватися «тут і зараз». Тому здобувачі вищої освіти, які не мали змоги бути присутніми на лекційному занятті, могли передивитися його у відеозаписі (у платформи Zoom є опція запису). Практичні ж завдання відправлялися ними на нашу електронну скриньку.

Висновки. Отже, досвід роботи дозволяє констатувати, що цифрові технології мають значні можливості для якісної підготовки вихователів-методистів до майбутньої професійної діяльності. Вони не тільки роблять освітній процес цікавим, але й забезпечують комфорт під час отримання та систематизації знань, адже дозволяють опанувати навчальний матеріал у зручний для здобувачів вищої освіти час, у зручному для кожного темпі.

Використання цифрових технологій в освітньому процесі не тільки сприяє кращому засвоєнню програмового матеріалу, але й дозволяє своєчасно знайти прогалини в знаннях за тією чи іншою темою та швидко їх усунути, що забезпечує реалізацію мети навчальної дисципліни (у нашому випадку - це засвоєння основних теоретико-методологічних та нормативних положень, вимог щодо організації, координації, контролю і управління освітнім процесом закладу дошкільної освіти, а також підвищення інтересу до організаційно-методичної діяльності) та досягнення програмових результатів навчання за дисципліною.

Варто зазначити, що проведене дослідження не вичерпує порушеної проблеми. Перспективами подальшого наукового пошуку можуть бути вивчення практичного досвіду використання цифрових технологій у процесі фахової підготовки майбутніх вихователів-методистів закладів дошкільної освіти, презентованого колегами з інших європейських держав, а також переваг та недоліків тих чи інших освітніх платформ, які використовуються сьогодні під час дистанційного навчання здобувачів вищої освіти.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Інтеграція цифрових технологій в освітній процес : виклики та перспективи : монографія / Саєнко Н. С. та ін. Київ : Вид-во «Центр учбової літератури», 2022. 220 с.
2. Пономарьова Н. О., Молчанова Д. О. Особливості створення дистанційних курсів на ПДО МОО-DLE. *Наумовські читання* : матеріали XIX наук.-метод. конф. здобувачів вищої освіти та молодих учених, м. Харків, 23–24 листоп. 2021 р. Харків, 2022. С. 219–222.
3. Цюняк О. П. Використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів у закладах освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Вип. 75, Т. 3. С. 128–133.
4. Шадря Р. Організація дистанційного навчання в Moodle. URL : https://osvita.ua/vnz/high_school/72285/ (дата звернення : 24.01.2024).